

Четвртак, 29 јануар. Презадовољни контролори лета у контролном торњу на аеродрому који се налази у склопу фабричког полигона компаније Сухој у Комсомолску на Далеком истоку посматрали су успешни пробни лет најновијег руског стелт авиона типа Сухој Т-50. [1] Овај авион, који се и на Западу сматра чудом технике и руске авио индустрије, представља директан одговор на амерички Раптор Ф-22, који има сличне карактеристике. Директор програма “Пак-Фа”, како гласи и незванични назив овог авиона, Иља Федоров у својој изјави, коју је пренео сајт “Руска сила”, рекао је да је за погон авиона коришћен потпуно нови тип мотора који нема еквивалент на Западу нити било где у свету. “Ово је најновији мотор а не унапређени погонски систем који представља аналогон мотору коришћеном на авиону Су-35, као што су неки медији писали или изјављивали појединци.

”

[2]

Руска авио индустрија је показала да се успешно носи са америчком, као што је и до сада био случај. Познато нам је да се у ваздухопловству највише огледа снага и степен развијености војне индустрије, с обзиром да је ваздухопловство технички далеко најсавршенији и најсофистициранији вид оружаних снага једне земље. Овоме нарочито у прилог говори тренд који диктира савремено ратовање. Акценат је на ударима из ваздуха, што се у пракси и показало у бројним примерима од Ирака па до бомбардовања СРЈ 1999. год.

Међутим, оно што представља пример актуелне технолошке супремације у ваздухопловству јесте примена тзв. стелт технологије. Ово је у пракси доказано још 1989. године, приликом прве борбене употребе једног авиона на коме је примењена стелт технологија, током једне од бројних америчких интервенција у Средњој и Латинској Америци. Реч је о нама добро познатом авиону типа Ф-117, који је развијен са циљем пробоја дубоко у ваздушни простор тадашњег најљућег противника СССР-а уз помоћ смањеног радарског одраза. Поменути стелт бомбардер тада је још увек представљао тајни пројекат. Један авион овог типа завршио је `99. у Буђановцима. То свакако показује да стелт технологија није нешто што би се могло сматрати непобедивим оружјем. Али то свакако није спречило Американце да наставе у овом правцу, развијањем својих авиона који поседују стелт карактеристике попут авиона Ф-22 и Ф-35.

Наиме, примена стелт технологије не омогућава оптичку невидљивост, на шта наводи погрешан превод речи стелт, која заправо значи прикривеност. Ради се наиме о смањеној уочљивости авиона на противничким радарским системима, без обзира да ли се ради о радарима који су базирани на земљи или је реч о радарима на противничком ловцу или авионима типа “АВАКС”. Смањени радарски одраз постиже се применом различитих поступака почев од специјалних премаза, конфигурације и аеродинамичких особина авиона па све до употребе савремених композитних материјала.

Својим пројектом Руси су показали свету, а нарочито Американцима, да не само да не заостају у примени стелт технологије, већ и да руски авион поседује и карактеристике које ће бити боље и од његових директних такмаца. Према првим објављеним подацима, нови Сухој имаће готово дупло већи долет од америчког “Раптора”. Су Т-50 осим поменуте смањене видљивости имаће могућност уградње мотора са тзв. векторисаним потиском, који ће му обезбедити одличне маневарске особине. Векторисани потисак наиме омогућава авиону да, нарочито у блиској ваздушној борби, изведе одређене маневре које иначе не би био у стању да направи са обичним додатним сагоревањем конвенционалних мотора. Пошто је реч о прототипу, многа решења биће тек примењена на апаратима у серијској производњи.

Иако су Американци тренутно у предности, јер већ дуже време користе Ф-22, Руси се уче пратећи развој решења која су Американци применили на својим летелицама, што укључује и евентуалне кварове. Сајт “Руска сила”, позивајући се на изворе, у рубрици вести наводи да су Американци већ изгубили један авион типа Ф-22 у Калифорнији, близу ваздухопловне базе Едвардс. Наравно, ту је и проблем финансирања тако скупог пројекта, који према неким проценама кошта преко 100 милиона долара по комаду. Тим поводом, амерички министар одбране Роберт Гејтс предлаже даљу суспензију производње авиона Ф-22 услед огромних трошкова производње и одржавања.

Према најновијој изјави генерала руског ваздухопловства Зелина, у будућности ће тежиште у развоју руских ваздушних снага бити, поред увођења најновијег Сухоја у оперативну употребу, и развој борбених беспилотних летелица, које иначе и представљају најновији тренд, и које би по изјави требало да чине и до 40 % састава руског ваздухопловства. Русија ће наравно и даље наставити са развојем ракетне технологије и балистичких пројектила. А да Руси не желе да заостану за Американцима, потврђују управо речи генерала Зелина да Американци из свемира сада могу да погоде било који циљ у Русији и зато “градимо нови систем способан не само да савлада антиракетни систем већ и свемирски систем”. [3] Зелин је, по наводима руских агенција, додао да је израда система С-500 приоритет руског ваздухопловства, јер ће САД 2030.

имати ракете које ће из свемира моћи да нападну сваки део Русије. “Та претња није виртуелна већ стварна”. Зелин је такође изјавио и да ће “систем С-500 моћи да уништи сваку балистичку ракету или суперсоничну летелицу”. Зелин је указао на то да је очигледно да Америка настоји да милитаризује орбиту наше планете и да ће за то руске оружане снаге бити спремне. Иначе ово и не представља велику новост јер су Американци још током раним осамдесетих, за време Реганове администрације, имали у плану платформе и сателите који би из орбите пројектилима могли да нападну непријатељску територију.

Свакако да пример авиона Су-50 показује да су Руси овладали најмодернијом технологијом, са којом апсолутно могу да парирају наводно јединој глобалној савременој војној супер сили у свету. Сетимо се само руских ракетних система попут чувеног С-300 који је имао бројне модернизације оличене између осталог у системима попут Антеј-2500 или С-400. Наравно, све ово води једном систему као што је С-500 [4] који ће моћи да заштити територију Русије и од евентуалних напада из орбите.

Ствар је иста када је у питању и копнени сегмент руских оружаних снага. При томе треба имати на уму савремене руске тенкове или оружија за противоклопну борбу, која су своју ефикасност доказала на примеру израелске интервенције у јужном Либану, када су израелски тенкови типа Меркава претрпели тешке губитке. Свему овоме морамо додати и извоз руског оружија у вредности од 15 милијарди долара.

Оно што ипак Русију одваја од Америке је недостатак експанзионистичке војне доктрине. Русија се определила за одбрамбену војну стратегију као и стратегију одвраћања. Међутим, чини се да ће се и у том сегменту ствари ускоро променити јер је руска војска стекла право да ратује у иностранству. Председник Медведев је Државној думи поднео предлог закона о поступку ангажовања оружаних снага Руске Федерације у иностранству. [5] Видели смо да је Русија итекако спремна да заштити животе својих грађана као и своје националне интересе у случају оружаног покушаја Грузије да под своју контролу врати Јужну Осетију, што је требало да послужи управо као тестирање спремности руских снага. На жалост, тај тест је резултовао великим цивилним жртвама али јасно је да Запад, као ни НАТО, никада није марио за цивилне жртве.

Доктрина руских војних снага представљена је и на званичном сајту министарства одбране руске федерације. [6] О тренутним разликама у доктрини сведочи и бројна флота носача авиона која Америци омогућава велику флексибилност и могућност за стратешко дислоцирање на различитим тачкама света. Иако Руси не могу парирати САД у том аспекту са својим јединим носачем Адмиралом Кузњецовим, снага руских снага

почива за сада првенствено на ракетном штиту. Осим тога, Русија и даље има респектабилни нуклеарни војни потенцијал који представља кључни фактор одвраћања који Американци свакако узимају у обзир. При томе нарочито треба истаћи руске интерконтиненталне балистичке пројектиле типа “Топољ” са вишеструким нуклеарним бојевим главама. [\[7\]](#)

Међутим, не само да Русија итекако може у војном погледу парирати САД, већ Америка озбиљно мора да рачуна и на огромну кинеску армију. Пекинг је развио савремени балистички потенцијал који укључује пројектиле средњег и интерконтиненталног домета који се могу лансирати са копна или мора. Процењује се да Кина располаже са 100 до 160 пројектила са течним горивом који могу досегнути територију САД, и са око 100 до 150 пројектила чији домет покрива територију Русије и Источне Европе. Кинези такође поседују и неколико стотина тактичких балистичких пројектила чији је домет између 300 и 600 км. Кинеска војна индустрија својим огромним капацитетима може парирати свим земљама у свету. Кина је будућа светска супер сила број један, у томе се слажу сви економски експерти, али при томе никако не смемо да занемаримо и њене оружане снаге, које као и Руске, нису конципиране попут оружаных снага САД, које почивају на стратешкој доминацији.

Одбрамбена способност Кине се никако не сме доводити у питање, што се види и по питању Тајвана, који представља неку врсту америчке предстраже. И кинеске оружане снаге, као и руске, базирају се на стратегији одвраћања која је заснована на нуклеарном потенцијалу. [\[8\]](#) Американци су продајом својих борбених хеликоптера типа Кобра озбиљно угрозили кинеске интересе, тако да је кинески министар иностраних послова тим поводом изјавио да најновија продаја оружја представља безбедносну претњу по Кину. Он је у светлу најновије кризе у кинеско-америчким односима изјавио да ће Кина увести санкције америчким компанијама које буду продавале оружје Тајвану. Амерички лист “Сан Франциско Сентинел” пренео је изјаву кинеског заменика министра иностраних послова. “Сједињене Америчке Државе ће сносити одговорност за озбиљне последице уколико одмах не повуку погрешну одлуку о продаји оружја Тајвану”.

[\[9\]](#)

Све ово представља извештај преседан, јер су до сада САД биле те које су имале неку врсту искључивог права увођења санкција земљи која испоручује оружје непријатељским земљама.

У контексту поменуте најсавременије технологије, Кинези и у ваздухопловној индустрији грабе крупним корацима, док њихов најновији авион четврте генерације J-10, као и његов даљи развој, представља само увод у стварање кинеског авиона пете генерације за кога се већ спекулише да се налази у поодмаклој фази развоја. Кинези такође граде и свој први носач авиона. Осим тога, Кина је већ купила лиценцу за

производњу руских борбених авиона типа Сухој. Кина ће самим тим бити у могућности да одговори на све будуће евентуалне провокације по питању Тајвана.

Тренутно, копнено и морнаричко ваздухопловство Народне Републике Кине располаже са комбинованим снагама, које се састоје од старијих авиона који су били у служби током осамдесетих година као и савременим авионима који су конципирани током деведесетих година или касније. Хиљаде авиона типа Ј-6 (Миг-19) који су некада чинили окосницу кинеског ратног ваздухопловства повучено је из употребе. У тренутном саставу налазе се ловци и ловци бомбардери који припадају трећој или четвртој генерацији укључујући 800-1000 Ј-7 (Миг-21) и Ј-8II, 76 Руских Су-27 затим од 95 до 116 копија поменутих Сухоја који су направљени у Кини, 76 Руских Су-30МКК вишенаменских ловаца и неких 60 до 80 кинеских најсавременијих ловаца Ј-10 који нимало не заостају за својим панданима на Западу. Бројке говоре за себе. [\[10\]](#) Кинеско ваздухопловство има бројни састав од око 400 000 људи. Уз све то Кина такође развија и системе за обарање стелт авиона.

“Кина никада као сада није била тако блиско повезана са остатком света”. Годишњи извештај који министарство одбране доставља конгресу САД почиње овим цитатом који је преузет из званичног саопштења кинеског министарства за информисање. Циљ извештаја јесте свакако процена кинеских одбрамбених као и офанзивних потенцијала са тежиштем на Тајвану. У извештају се даље наводи да Кина располаже са преко 700 борбених авиона чији радијус дејства покрива територију Тајвана. У поменутом извештају стоји да су кинески стратези свесни значаја коју имају информационе технологије као и значаја прецизних података на којима почивају савремене стратегије. Сходно томе Кинези усавршавају свој глобални комуникациони систем, мрежу сателита као и извиђачке беспилотне летелице. У извештају се детаљно анализира кинеска стратегија одбране територијалних вода. Наиме, Кина је формирала две одбрамбене линије, тзв. “острвске ланце”. Прва линија одбране протеже се јужно од јапанских острва, затим источно од Тајвана, све до Вијетнама на југу. Други ланац протеже се источно од Јапана све до острва Гуам у западном пацифику. Што се тиче кинеских интер-континенталних пројектила, на основу извештаја види се да га Американци сматрају озбиљном претњом. Кинеске снаге располажу са пројектиlima који могу да досегну континентални део САД јер је домет пројектила ДФ-31 ДФ-31А процењен на 11.270 км. У извештају америчког министарства одбране наводи се чак и цитат из књиге кинеског пуковника Јуан Зелуа чији наслов гласи: “Здружене кампање рата у свемиру”. “Циљ шокантних и застрашујућих напада из космоса јесте одвраћање непријатеља а не његово провоцирање које би за последицу имало војни одговор. Из овог разлога, изабрани циљеви за напад морају бити малобројни и прецизно одређени.. На пример, напади би требало да буду усмерени на важне обавештајне центре, командне и контролне центре, комуникациона чворишта као и на друге циљеве. Ово ће уздрмати структуру оперативног система противника и имаће велики психолошки утицај на противникове стратеге” [\[11\]](#)

Све ово довољно говори о томе да су Американци сасвим свесни чињенице да Кина представља глобалну силу. Кина поседује палету анти-стелт оружја. Ови системи за циљ немају само обарање стелт авиона већ и обарање крстарећих пројектила као и осталих прецизно навођених пројектила. Шта више, међу овим системима истичу се програми који представљају тзв. анти-сателитске системе, који могу ометати ГПС навигационе као и шпијунске сателите, што би драстично побољшало шансе кинеске војске у било ком сценарију који би евентуално укључивао сукоб са САД. Главни систем који је намењен обарању сателита је ракетни систем по имену КС-19. Оружје је успешно тестирано 2007. приликом чега је оборен сателит на висини од 500 км. [\[12\]](#)

У овој анализи никако не смемо заборавити Индију. Директор индијског програма одбрамбеног развоја генерал В. К. Сарасват изјавио је да “ Индија ради на развоју технологије која би се могла користити у циљу неутрализације непријатељских сателита”. [\[13\]](#) Индија је такође купила лиценцу за производњу руског Сухоја-30 и планира значајну модернизацију својих снага. [\[14\]](#) Индија такође располаже са значајним нуклеарним потенцијалом, док су њене снаге треће по бројности у свету. Индија у свом наоружању поседује око стотину најсавременијих авиона руске производње Су-30 МКИ, као и неколико стотина најмодернијих тенкова типа Т-90, који су такође руске производње. Индија је у сарадњи са Русима развила најмодернији против-бродски систем “Брахмос” који развија супер соничне брзине. Индијска армија у свом саставу поседује и авионе Миг-29 као и француске ловце типа Мираж, затим вишенаменске авионе типа Јагуар британске производње и бројне варијанте авиона Миг-21, Миг-23, Миг-25 и Миг-27.

[\[15\]](#)

Наравно, при свакој анализи тренутног односа снага међу највећим светским силама треба узети у обзир чињеницу да су Америчке трупе тренутно војно ангажоване у Ираку као и у Авганистану. Такође, видели смо да осим унутрашње дестабилизације Ирана, САД нису у стању да озбиљно угрозе режим тамошњег лидера Махмуда Ахмадинежада.

С друге стране, Венецуела, као и Бразил представљају значајне војне силе у региону Латинске Америке. Венецуела, захваљујући куповини руских борбених авиона, сасвим ефикасно може бранити своје интересе, и при томе преузети улогу водеће земље која предводи земље које су антиамерички оријентисане. Немоћ америчких регуларних јединица, јединица за специјалне операције као и обавештајних агенција да ухвате Осаму Бин Ладена, не само да доприноси порасту присталица теорија завере, већ представља и озбиљан изазов америчкој свеопштој војној супремацији.

[1] <http://www.youtube.com/watch?v=-PnVV9e9-gA&feature=related>

[2] [http://translate.googleusercontent.com/translate_c?hl=ru&ie=UTF8&langpair=ru|en&u=http://legion.wplus.net/news/5th.shtml &rurl=translate.google.com&usg=ALkJrhgNENAA4cb](http://translate.googleusercontent.com/translate_c?hl=ru&ie=UTF8&langpair=ru|en&u=http://legion.wplus.net/news/5th.shtml&rurl=translate.google.com&usg=ALkJrhgNENAA4cb)

[3] http://www.novosti.rs/code/navigate.php?ld=11&status=jedna&vest=153547&title_add=Rusija%20radi%20na%20raketama%20za%20rat%20u%20svemiru&kword_add=rusija,%20raketni%20sistem

[4] <http://www.rusarmy.com/uk/airdefence.htm>

[5] <http://ruvr.ru/main.php?lng=scr&q=14478&cid=83&p=11.08.2009>

[6] <http://mil.ru/eng/1864/12072/index.shtml>

[7] http://www.rusarmy.com/uk/video/rsma/strategicarms_video.htm

[8] <http://www.sinodefence.com/strategic/default.asp>

[9] <http://www.sanfranciscosentinel.com/?p=58198>

[10] <http://www.sinodefence.com/airforce/default.asp>

[11] <http://www.defense.gov/pubs/china.html>

[12] <http://www.sinodefence.com/special/airdefence/fortress-china4.asp>

[13] <http://www.indianexpress.com/news/india-readying-weapon-to-destroy-enemy-satellite-s-saraswat/562776/0>

[14] <http://www.youtube.com/watch?v=T805NB-g9jl&feature=fvsr>

[15] <http://www.globalsecurity.org/military/world/india/air-force-equipment-intro.htm>